

4. Карпенко О. О. Активні методи навчання ринковим професіям / О. О. Карпенко // Питання розвитку менеджменту в XXI столітті : матер. міжвузівської науко.-практ. конф. – Словянськ, 2006.

5. Карпенко О. О. Концепція планування навчального процесу ВНЗ при підвідходній технології підготовки кадрів / О. О. Карпенко // Проблеми інженерно-педагогічної освіти : зб. наук. пр. – Х., 2008. – № 12.

6. Кремень В. Г. Сучасний стан, проблемні питання діяльності та перспективи розвитку професійно-технічної освіти / В. Г. Кремень // Збірник наукових праць. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. – 2003. – № 5.

7. Муляк О. П. Концепція неперервного освіти керівних кадрів професійно-технічних навчальних закладів України / О. П. Муляк // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. – 2003. – № 5.

8. Радченко И. П. НОТ учителя / И. П. Радченко. – М. : Просвещение, 1989. – 238 с.

Анотація

У статті доведена необхідність використання методів технічного нормування для вдосконалення навчального процесу у ВНЗ. У засобах інформації постійно посилаються про нестачу часу для здійснення запланованого, а в той же час є такі методи, які забезпечують ефективний пошук і використання резервів робочого і вільного часу.

Ключові слова: навчальний процес, функціонально-структурний метод, технічне нормування, робочий час, вільний час.

Аннотация

В статье доказана необходимость использования методов технического нормирования для совершенствования учебного процесса в вузе. В средствах информации постоянно ссылаются о недостатке времени для осуществления запланированного, а в то же время, есть такие методы обеспечения эффективный поиск и использование резервов рабочего и свободного времени.

Ключевые слова: учебный процесс, функционально-структурный метод, техническое нормирование, рабочее время, свободное время.

Summary

In the article there have been proved the necessity of using the methods of technical standardization for improving the educational process in high school.

Key words: educational process, functional-structural method, technical regulation, working time, free time.

УДК 378.018.43.02

А. І. Комарова,

викладач

(Полтавський національний
технічний університет)

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Постановка проблеми. Широке використання інформаційно-комунікативних технологій відкриває нові можливості у викладанні іноземної мови. Однією з головних цілей навчання іноземної мови є розвиток особистості студента, здатної й зацікавленої в участі у міжкультурній комунікації. Метою використання інформаційних технологій на заняттях іноземної мови є вивчення нових форм і способів удосконалення педагогічної майстерності як однієї з умов підвищення якості та ефективності освіти та комунікативної компетентції студентів,

підвищення їх мотивації, залучення їх у комунікативну діяльність через використання ІКТ.

Аналіз досліджень і публікацій. Завданнями застосування ІКТ у навчальному процесі стає розвиток різних видів комунікативних умінь (аудіювання, говоріння, читання, письмо) за допомогою використання Web-камер, системи комунікації Skype, інтернету, де можна передавати зображення, спілкуватися як в усній, так і в письмовій формі у прямому ефірі, що підтверджують праці зарубіжних учених. Крім того, використання ІКТ сприяє активізації пізнавальної діяльності студентів, тим самим розвиває їхні творчі здібності, реалізує індивідуальний підхід та інтенсифікацію самостійної роботи. Інформаційні технології залучають пасивних слухачів до активної діяльності.

Мета статті полягає у вивченні педагогічних аспектів оптимального використання комплексу засобів ІКТ. Проблеми дослідження – принципи, способи, умови оптимізації, процесу навчання іноземним мовам з використанням засобів ІКТ.

Використання ІКТ на заняттях англійської мови сприяє підвищенню мотивації студентів та активізації їх мовленнєвої діяльності, ефективному засвоєнню навчального матеріалу, формуванню цілісної системи знань, дозволяє раціонально використовувати навчальний час і збільшити темп роботи для засвоєння знань, вносить елемент новизни, дозволяє вивести студентів на принципово новий рівень оволодіння іноземною мовою.

Сучасне життя вимагає від людини гнучкості мислення і творчого підходу до вирішення проблем. Те, наскільки просунеться вперед людське суспільство в майбутньому, буде визначатися творчим потенціалом, а значить і пізнавальною активністю молоді. Використання ІКТ створює атмосферу творчого пошуку, істотно підвищує рівень знань і пізнавальної активності студентів.

Використання засобів ІКТ та Інтернету призводить до підвищення пізнавальної активності, ефективності навчання за рахунок зміни рівня його індивідуалізації та диференціації, використання додаткових мотиваційних важелів. У багатьох випадках використання сучасних засобів ІКТ та ІТ-технологій дає можливість диференціації процесу навчання за рахунок використання засобів і технологій вибору завдань різного рівня, організації самостійного просування за темами курсу [1]. Ураховуючи можливі фактори індивідуалізації та диференціації навчання, засоби ІКТ обґрунтовано можуть сприяти організації особистісно-орієнтованого навчання, а значить і зростання їх пізнавального інтересу. Інформаційно-комунікативні технології сприяють посиленню навчальної мотивації вивчення іноземної і вдосконаленню знань. ІКТ спрямовані на інтенсифікацію процесу навчання, на вдосконалення форм і методів організації навчального процесу. Сучасний період розвитку цивілізованого суспільства характеризує процес інформатизації. Одним із пріоритетних напрямків процесу інформатизації сучасного суспільства є інформатизація освіти – впровадження засобів нових інформаційних технологій, що призводить не тільки до зміни її організаційних форм і методів навчання, а й до виникнення нових. У зв'язку з розвитком процесу

інформатизації освіти змінюється обсяг і зміст навчального матеріалу. Нині значні перетворення в галузі освіти торкнулися і навчання іноземної мови. Зокрема, стали інтенсивно впроваджуватися в навчальний процес нові інформаційні технології такі, як використання Інтернет-ресурсів, навчальних комп'ютерних програм. Комп'ютери стрімко увійшли в наше життя і в процес навчання англійської мови. Політика держави останнім часом спрямована на те, щоб впровадити інформаційні технології в систему вищої освіти. При комп'ютерному навчанні засвоюється набагато більша кількість матеріалу, ніж це робилося в умовах традиційного навчання. Крім того, матеріал при використанні комп'ютера засвоюється міцніше. Комп'ютер забезпечує і всебічний (поточний, рубіжний, підсумковий) контроль навчального процесу. Контроль, як відомо, є невід'ємною частиною навчального процесу і виконує функцію зворотнього зв'язку між студентом і викладачем. При використанні комп'ютера для контролю якості знань досягається і велика об'єктивність оцінки. Крім того, комп'ютерний контроль дозволяє значно заощадити навчальний час, тому що здійснюється одночасна перевірка знань всіх студентів. Це дає можливість викладачеві приділити більше уваги творчим аспектам роботи. Ще одна перевага комп'ютера – здатність накопичувати статистичну інформацію в ході навчального процесу. Аналізуючи статистичні дані (кількість помилок, правильних / неправильних відповідей, звертань за допомогою, часу, витраченого на виконання окремих завдань), викладач оцінює рівень і якість сформованості знань [2]. Сприятливі можливості створюють комп'ютери і для організації самостійної роботи на заняттях з англійської мови. Студенти можуть використовувати комп'ютер як для вивчення окремих тем, так і для самоконтролю отриманих знань. Проектна діяльність неможлива без використання інформаційних технологій. Проект на основі інформаційних технологій багатогранний, ефективний, перспективний, невичерпний. Комп'ютери застосовуються студентами при виконанні проектів різних видів: інформаційних, ігрових, дослідницьких, творчих. Для підготовки проектів використовуються також можливості Інтернету. Радість пізнання – ось що дає використання комп'ютера. А це, у свою чергу, разом з розвитком мислення веде до розвитку ініціативної мови. Розвиток освіти в наші дні органічно пов'язаний з підвищенням рівня його інформаційного потенціалу. Ця характерна риса багато в чому визначає як напрям еволюції самої освіти, так і майбутнє всього суспільства [3]. Для найбільш успішного орієнтування у світовому інформаційному просторі необхідне оволодіння студентами інформаційною культурою. Як інформаційна система, Інтернет пропонує своїм користувачам різноманіття інформації і ресурсів. Базовий набір послуг може включати в себе: електронну пошту; телеконференції; відеоконференції; можливість публікації власної інформації, створення власної домашньої сторінки;

Доступ до інформаційних ресурсів: (довідкові каталоги; пошукові системи; розмова в мережі).

Ці ресурси можуть бути активно використані на занятті з англійської мови.

Опанування комунікативною і міжкультурною компетенцією неможливо без практики спілкування, і використання ресурсів Інтернет в цьому сенсі просто незамінне: віртуальне середовище Інтернет дозволяє вийти за тимчасові і просторові рамки, надаючи її користувачам можливість автентичного спілкування з реальними співрозмовниками на актуальні для обох сторін теми. Однак не можна забувати про те, що Інтернет – лише допоміжний технічний засіб навчання, і для досягнення оптимальних результатів необхідно грамотно інтегрувати його використання в процесі занять. Досягти комунікативної спрямованості при навчанні іноземним мовам за допомогою комп'ютера можна в режимі текстового редактора. Word – одна з найдосконаліших програм у класі текстових процесорів, який передбачає виконання сотень операцій. З його допомогою можна легко здійснювати комунікативно важливі дії над текстом. Текстовий процесор може використовуватися як інструмент для створення тренувальних вправ, інструмент для стимулювання діяльності студентів по створенню текстів на іноземній мові [4]. Також студенти створюють комунікативно важливі тексти: вітальні листівки, анкети, біографії, реферати, проекти.

Існує безліч комп'ютерних програм, що допомагають викладачеві організувати засвоєння англійської мови.

Комп'ютерні навчальні програми мають багато переваг над традиційними методами навчання. Вони дозволяють тренувати різні види мовної діяльності і поєднувати їх у різних комбінаціях, допомагають усвідомити мовні явища, сформувані лінгвістичні здібності, створити комунікативні ситуації, автоматизувати мовні та мовленнєві дії, а також забезпечують реалізацію індивідуального підходу та інтенсифікацію самостійної роботи. Нині широко використовуються мультимедійні технології. Такими інформаційними середовищами є текст, звук, відео. Програмні продукти, що використовують усі ці форми подання інформації, називаються мультимедійними. Мультимедійні презентації активно увійшли в процес навчання. За допомогою мультимедійних технологій можливе проведення різних форм занять.

Використання таких програм, як Microsoft Power Point (анімаційні конспекти), Microsoft Office Word і Microsoft Office Excel (роздатковий матеріал), Internet Explorer (пошукова діяльність), інтерактивний комплекс Smart (переміщення слів, картинок) дозволяє розвантажити викладача, збільшити зацікавленість студентів, наочно подати матеріал за рахунок використання анімації, посилити емоційні складові, підвищити темп заняття, забезпечити зворотний зв'язок, здійснити швидкий пошук потрібної інформації. Застосування мультимедійних технологій у процесі заняття добре поєднується з технологією розвивального, проблемного і диференційованого навчання [5]. Перевагою використання комп'ютерних технологій є перенесення центру ваги з вироблених методів навчання на методи пошукової та творчої діяльності. Застосування освітніх комп'ютерних програм на заняттях англійської мови є основною ознакою позитивних результатів творчої діяльності, що сприяє підвищенню мотивації.

При цьому викладач, який застосовує освітні комп'ютерні програми на заняттях іноземної мови, зобов'язаний знати, що будь-яка освітня технологія повинна відповідати таким методичним вимогам:

- концептуальність – наукова концепція, що включає психологічне та соціально-педагогічне обґрунтування досягнення освітніх цілей;
- системність: наявність усіх ознак системи (логічність побудови процесу взаємозв'язок всіх його частин, цілісність);
- ефективність: гарантія результатів відповідним освітнім стандартам;
- гнучкість: можливість варіювання в змісті для забезпечення комфортності і свободи взаємодії з урахуванням конкретних умов педагогічної діяльності;
- динамічність: можливість розвитку або перетворення використовуваної технології;
- відтворюваність: можливе використання технологій іншими викладачами в цьому навчальному освітньому закладі чи в інших.

Використання засобів ІКТ при навчанні англійської мови на різних етапах навчання сприяє:

- підвищенню якості навчання з англійської мови;
- розвитку творчих можливостей і здібностей;
- створенню умов для самоосвіти;
- підвищення рівня використання наочності на занятті;
- підвищенню продуктивності;
- встановленню міжпредметних зв'язків;
- створенню реального досвіду міжкультурного спілкування іноземною мовою;
- розвитку вміння орієнтуватися в сучасному іншомовному інформаційному середовищі.

Специфіка комп'ютера як засобу навчання пов'язана з такими його характеристиками, як комплексність, універсальність, інтерактивність. Інтерактивне навчання на основі мультимедійних програм дозволяє більш повно реалізувати цілий комплекс методичних, дидактичних, педагогічних і психологічних принципів, робить цей процес більш цікавим і творчим. Можливості враховувати рівні мовної підготовки студентів є основою для реалізації принципів індивідуалізації та диференційованого підходу в навчанні. Використовуючи комп'ютер, можна організувати індивідуальну, парну і групову форми роботи.

Застосування ІКТ може здійснюватися в таких формах: використання комп'ютерних презентацій, інтерактивної дошки; робота з навчальними мультимедійними дисками / програмами, з Інтернет – ресурсами. Важливим аспектом використання ІКТ на заняттях з іноземної мови є проектна діяльність. Мультимедійні презентації активно ввійшли в процес навчання. Однією з можливостей використання мультимедійних технологій є підготовка і проведення інтегрованих занять.

Висновки. Комп'ютерні навчальні програми мають багато переваг перед традиційними методами навчання. Вони дозволяють тренувати різні види мовної діяльності і поєднувати їх у різних комбінаціях,

допомагають усвідомити мовні явища, сформувати лінгвістичні здібності, створити комунікативні ситуації, автоматизувати мовні та мовленнєві дії, а також забезпечують реалізацію індивідуального підходу та інтенсифікацію самостійної роботи студентів. Інформаційні технології дозволяють змінити організацію процесу навчання студентів, формуючи в них системне мислення, використовувати комп'ютери з метою індивідуалізації навчального процесу і звернутися до принципово нових пізнавальних засобів. При правильній організації та відповідній методології використання інформаційних технологій робить освітній процес більш відкритим для нових ідей і джерел знань. Специфіка комп'ютера як засобу навчання пов'язана з такими його характеристиками, як комплексність, універсальність, інтерактивність. Інтерактивне навчання на основі мультимедійних програм дозволяє більш повно реалізувати цілий комплекс методичних, дидактичних, педагогічних і психологічних принципів, робить процес навчання більш цікавим і творчим.

ЛІТЕРАТУРА

1. Andersson Christian. Teachers and students outcomes: Evidence using Swedish data : economic Studies / Christian Andersson ; Department of Economics, Uppsala University. – Uppsala, 2008. – 107 p.
2. Benkert Susanne. Flerspråkighet i förskolan: ett referens- och metodmaterial / Susanne Benkert, Pia Håland, Karin Wallin // Multilingualism in pre-school: a reference- and method material. Myndigheten för skolutveckling, 2008.
3. Blanton W. E. Telecommunications and teacher education: A social constructivist review / W. E. Blanton, G. Moorman, W. Trathen // Review of Research in Education. – 2009. – No. 23. – P. 235–275.
4. Dall 'Alba G. Improving Teaching: Enhancing Ways of Being University Teachers / G. Dall 'Alba // Higher Education Research and Development, 2005. – No. 24 (4). – P. 361–372.
5. Feldman A. Action Research as a Research Methodology for the Study of the Teaching and Learning of Science / A. Feldman, J. Minstrell // Research Design. Mathematics and Science Education / AE. Kelly and R. A. Lesh (eds.). – London : Lawrence Erlbaum Associates, 2000. – P. 78–96.

Анотація

Стаття присвячена питанню використання різних комп'ютерних технологій у навчанні іноземної мови. Характеризуються переваги і недоліки сучасних комп'ютерних технологій.

Ключові слова: комп'ютерні технології, комп'ютерні навчальні програми, інформаційні технології, навчання іноземної мови

Аннотация

Статья посвящена вопросу использования различных компьютерных технологий в обучении иностранному языку. Характеризуются преимущества и недостатки современных компьютерных технологий.

Ключевые слова: компьютерные технологии, компьютерные обучающие программы, информационные технологии, обучение иностранному языку

Summary

The article is devoted to the question of using of various computer technologies in teaching of foreign languages. The advantages and disadvantages of modern computer technologies are characterized.

Key words: computer technology, computer training programs, information technology, foreign language training.

УДК 373.5:[811.161.2]

Т. І. Кушнір,
аспірант
(Київський педагогічний університет
імені Бориса Грінченка)

РОБОТА З УЧНЯМИ 8-х КЛАСІВ НАД ФОРМУВАННЯМ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРОСТОГО УСКЛАДНЕНОГО РЕЧЕННЯ

На сучасному етапі становлення національної системи освіти України важливого значення набуває розвиток інтелектуальної особистості, її мовно-мовленнєвих компетентностей, формування мовної культури. Відповідно до принципів, задекларованих в освітніх документах України (Державна національна програма “Освіта”, Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті) та у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти, досягти цього можливо тільки за комфортних умов навчально-виховного процесу і дотримання компетентнісно зорієнтованого навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.

Сучасне життя характеризується швидкими темпами розвитку як у загальноосвітніх навчальних закладах, так і вищій школі. Безумовно, що знання, уміння й навички, які здобувають учні основної школи, є досить важливими. Але на сучасному етапі у зв'язку із новітніми технологіями і соціальним замовленням на випускника актуальними є питання формування компетентної особистості в усіх сферах життя.

Постановка проблеми. З огляду на зміни в суспільстві постали нові вимоги до вчителів-словесників й, відповідно, до учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Учні повинні не лише здобути необхідні лінгвістичні знання, як це відбувається нині, а й навчитися бездоганно володіти ними в мовленні, що є необхідною умовою формування компетентностей і сприяє становленню різнобічно розвиненої мовної особистості.

Формування компетентної особистості полягає у сформованості всіх її ключових компетентностей. До найважливіших компетентностей, яких потребує сучасне життя та які повинні бути сформовані в загальноосвітній школі, зараховують такі: соціальні; полікультурні; інформаційні; компетентності саморозвитку та самоосвіти; комунікативні компетентності. Комунікативні компетентності варто приділити більше уваги, адже рівень її в сучасного школяра недостатній. Комунікативна компетентність полягає в умінні учнів активно діяти в ситуаціях спілкування, вирішувати його завдання; висловлювати власну думку й аргументовано її доводити; правильно користуватися лексико-семантичними одиницями мови; брати участь у дискусії.

Важливе місце в курсі сучасної української літературної мови належить синтаксису, адже цей матеріал створює найкращі умови для формування в учнів мовно-мовленнєвих компетентностей. Ураховуючи те, що всі одиниці нижчих рівнів функціонують у мові не самостійно, а тільки в